

Grundläggande granskning av kommunstyrelsen

Rapport

Grums kommun

KPMG AB

2024-03-25

Antal sidor: 36

Antal bilagor: 5

Innehåll

1. Sammanfattning	03
2. Inledning / bakgrund	06
- Syfte	08
- Revisionsfrågor	09
- Revisionskriterier	10
3. Metod, avgränsning och tidplan	11
4. Styrande förutsättningar	14
5. Resultat av granskningen	17
6. Samlad bedömning	34
7. Bilagor	36

1. Sammanfattning

1. Sammanfattning

KPMG har av Grums kommuns revisorer fått i uppdrag att göra en grundläggande granskning av kommunstyrelsen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om styrelsen har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamheterna.

På kommande sida finns en sammanfattande bild med bedömning för tre huvudområden för kommunstyrelsen inklusive rekommendationer.

Bedömning revisionsområde:	Kommunstyrelsen
Verksamhetsstyrning och uppföljning	
Kommentar till bedömning	Vår bedömning att styrelsen har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag. De kommunala målen har följts upp under året. Dock har flera indikatorer inte gått att mäta, vilket försvårar bedömningen av måluppfyllnaden.
Rekommendation	Förtydliga kopplingen mellan övergripande mål, fokusområden och indikatorer samt tydligare beskriva hur måluppfyllnaden bedömts i årsredovisningen.
Ekonomistyrning och uppföljning	
Kommentar till bedömning	Vår samlade bedömning avseende styrelsens ekonomistyrning är att styrelsen har säkerställt att samtliga av sektorernas verksamheter bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställt sätt. Vi noterar dock att tillräckliga åtgärder för en budget i balans inte vidtagits för samtliga verksamheter.
Rekommendation	Inga rekommendationer.
Intern kontroll	
Kommentar till bedömning	Vår övergripande bedömning är att styrelsen har skapat förutsättningar att bedriva intern kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt.
Rekommendation	Rapportera uppföljning av utförda kontroller vid ytterligare ett tillfälle innan upprättandet av kontrollrapporten exempelvis i samband med delårsrapporten.

2. Inledning/bakgrund

2.1 Bakgrund

Revisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Revisionens arbete ska även ses som ett stöd till nämnderna och styrelsen.

Kommunallagen (2017:725) 12 kap, 1 §, ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde. Verksamhetsområdena ska granskas i den omfattning som följer av *God revisionsred*. Revisorerna har till uppgift att pröva om:

- Verksamheten sköts på ett ändamålsenligt, och från ekonomisk synpunkt, tillfredställande sätt
- Räkenskaperna är rättvisande
- Den interna kontrollen är tillräcklig

Revisorernas årliga granskning består av tre delar; grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av delårs- och helårsbokslut.

Den grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av måluppfyllelse, styrning och intern kontroll. Granskningen baseras generellt sett på revisorernas riskanalys och omfattar samtliga nämnder och styrelser, och ger även underlag till uppdatering av riskanalysen under året. Enligt *God revisionsred* ska den grundläggande granskningen utgöra ett så pass omfattande underlag att den ger grund till bedömningar som revisorerna avlämnar i sin årliga revisionsberättelse.

Revisorerna genomför fördjupade granskningar som ett komplement till den grundläggande granskningen.

2.2 Syfte

Granskningens syfte har varit att översiktligt bedöma om styrelsen har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande att styrelsen lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

2.3 Revisionsfrågor

- **Verksamhetsstyrning och uppföljning**

- Har styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag?
- Följer styrelsen upp verksamhetens måluppfyllelse
- Uppnår styrelsen målen för sin verksamhet?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende måluppföljning under året?

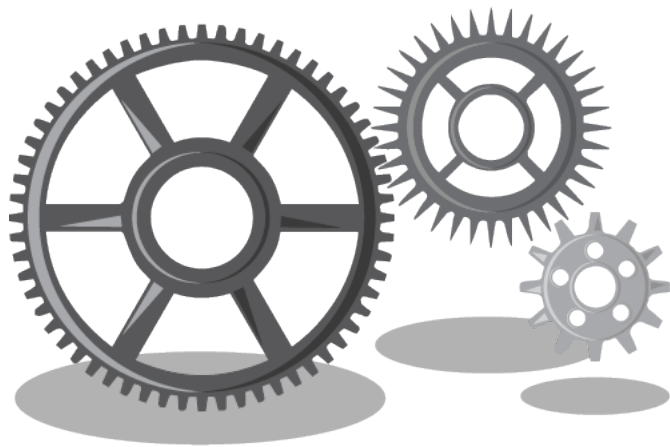
- **Ekonomistyrning och uppföljning**

- Har styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredställande sätt?
- Följer styrelsen upp verksamhetens ekonomiska resultat under året?
- Bedriver styrelsen verksamheten inom sina ekonomiska budgetramar?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende ekonomiska resultat under året?

- **Intern kontroll**

- Har styrelsen skapat förutsättningar att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt under året?
- Följer styrelsen upp verksamhetens interna kontroll under året?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende intern kontroll under året?

2.4 Revisionskriterier

- Granskningen har utgått ifrån nedanstående revisionskriterier:
 - Kommunallagen (2017:725)
 - Kommunfullmäktiges beslut och uppdrag till styrelse/ nämnder
 - Styrelsens reglemente
 - Reglemente för intern kontroll
 - Tillämpbara interna regelverk, beslut och uppföljningar

3. Metod, avgränsning och tidplan

Metod och avgränsning

- Granskningen har följt en årlig process, varpå granskningen avser hela granskningsåret 2023. Granskningen omfattar såväl granskning som bedömning utifrån nedanstående styr- och uppföljningsdokument som upprättats under året.
- Granskningen har omfattat kommunstyrelsen.
- Granskningen har genomförts genom:
 - Dokumentstudier av underlag såsom verksamhetsplaner, risk- och väsentlighetsanalyser och interna kontrollplaner. Se bilaga A för en sammanställning av materialet.
 - Underlaget har legat till grund för dialogmöten planeringsutskottet.
 - Protokollsgranskning.
 - Utskick av kompletterande frågor till förvaltning och styrelse.

Metod och avgränsning (forts.)

Styrelsens verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och interna kontroll bedöms utifrån följande bedömningsnivåer. Respektive bedömningsnivå har en tillhörande symbol.

Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
Ja	
I allt väsentligt	
Delvis	
Nej	

4. Styrande förutsättningar

Organisationsbeskrivning Grums kommun

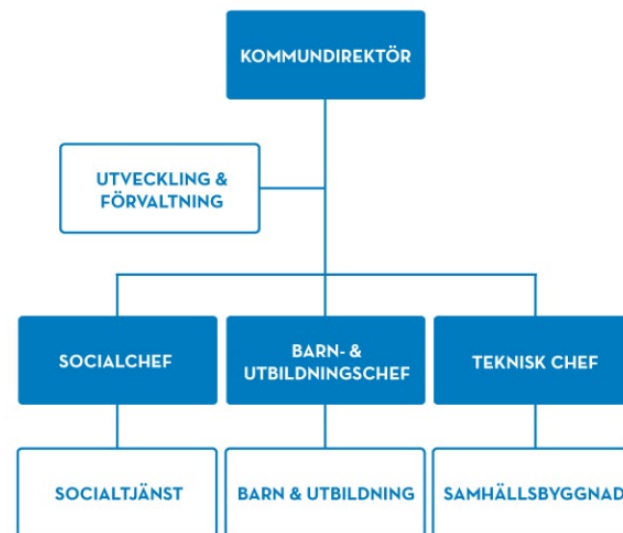
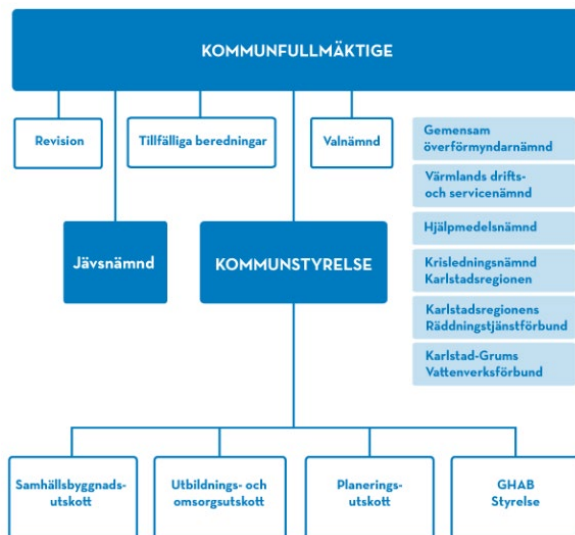
Den politiska verksamheten i Grums kommun omfattar kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, jävsnämnden samt de tre utskotten; utbildnings- och omsorgsutskottet, samhällsbyggnadsutskottet och planeringsutskottet.

Utskotten har i uppdrag att besluta i frågor som delegerats till dem samt förbereda ärenden till kommunstyrelsen.

Förvaltningsorganisationen i Grums kommun består av en förvaltning som hanterar alla kommunens verksamheter och leds av kommundirektören. Förvaltningen utför det som politikerna i kommunstyrelsen beslutar om och tjänstepersonerna som arbetar i förvaltningen ger politikerna beslutsunderlag utifrån lagstiftning och sina yrkeskunskaper.

Förvaltningen består av områdena;

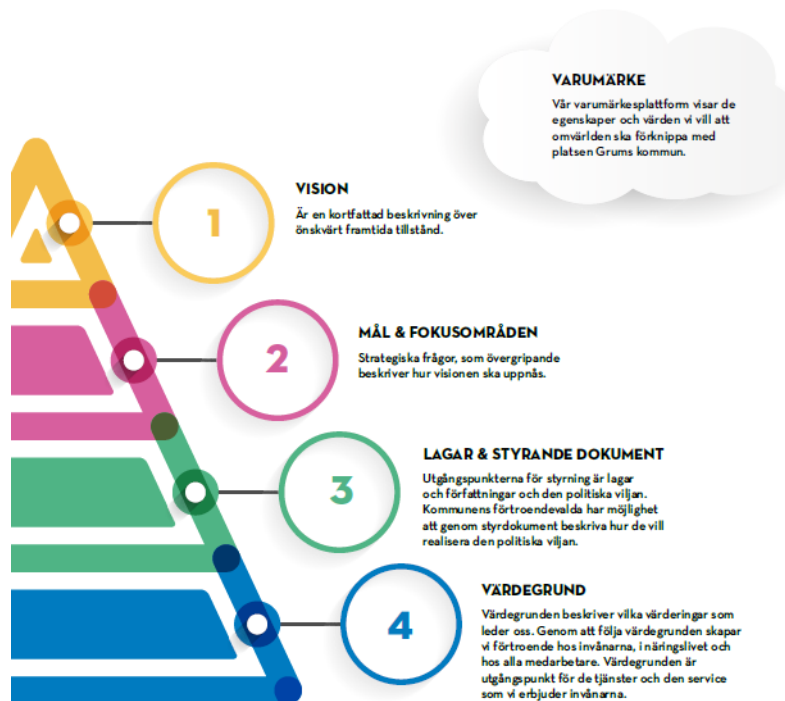
- Utveckling och förvaltning
- Socialtjänst
- Barn- och utbildning
- Samhällsbyggnad

Styrmodell

Grums kommuns styrmodell består av kommunens vision, gemensamma mål, ramverk i form av lagar och styrande dokument samt kommunens värdegrund.

Syftet med kommunens styrmodell är att följa upp och säkra kommunens kvalitet och ekonomi i enlighet med de politiska beslut och ambitionsnivåer som finns.

I samband med kommunens årliga budgetarbete ska kommunens vision mynnas ut i mål och insatsområden.

Kommunfullmäktige fastställer kommunens mål och fokusområden och de olika sektorerna och staben fastställer på vilket sätt man inom och i samarbete mellan sektorerna och staben, ska arbeta med kommunfullmäktiges mål och fokusområden för att kunna nå ett förverkligande av de olika målen på lång och kort sikt. Sektorerna och staben föreslår även indikatorer för uppföljning.

Grums kommun har i sin Budget 2023 Plan 2024-2025 beslutat om tre kommunövergripande mål som gäller i hela koncernen. Till varje mål finns ett antal fokusområden och man mäter måloppfyllelsen med hjälp av indikatorer. Sedan visar nyckeltal hur väl ett mål är uppfyllt.

De kommunövergripande målen är:

1. En kostnadseffektiv kommun
2. En kommun att utvecklas i
3. En trygg och tilltalande kommun

5. Resultat av granskningen

I detta avsnitt presenteras granskningens resultat. Resultatet baseras på de underlag som vi har mottagit under året, de dialoger som genomförts med nämnder och styrelse samt protokollsgranskning.

Under granskningens gång har ett antal kontrollfrågor besvarats som också utgör en grund för vår bedömning.

Verksamhetsstyrning

Verksamhetsstyrning

Verksamhetsstyrning och uppföljning	
Antagen verksamhetsplan 2023	Budget 2023 samt plan 2024-2025 är antagen 2022-10-25
Antal mål	3 kommunövergripande
Har styrelsen brutit ner fullmäktiges mål?	Nej
Har styrelsen formulerat egna mål?	Nej
Styrelsen följer upp måluppfyllelsens utveckling under året	Ja
Vid avvikelser från måluppfyllelsen får styrelsen en analys av orsaker till avvikelsen	Delvis
Styrelsen beslutar om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen	Framgår inte av mottagen dokumentation
Styrelsens mål för verksamheten uppnås	Delvis

Generella iakttagelser:

Mål

Av kommunens *budget 2023 samt plan 2024-2025* framgår det att kommunfullmäktiges mål gäller för hela kommunkoncernen. I korrespondens med kommunens ekonomichef framkom det att kommunen har beslutat att hela koncernen enbart ska arbeta gemensamt mot de kommunövergripande målen i syfte att undvika stuprör. Kommunstyrelsen har i och med det varken brutit ned de kommunövergripande målen eller formulerat några egna. Detsamma gäller även utskotten.

I budget 2023 samt plan 2024-2025 framgår det att kommunfullmäktige har beslutat om fokusområden för de tre målen samt kommunövergripande indikatorer för mål 2 och mål 3.

Samtliga av de kommunövergripande indikatorerna är mätbara men saknar fastställda målvärden.

Till skillnad från kommunstyrelsen och utskotten har sektorerna under utskotten, *Utveckling och förvaltning*, *Barn och utbildning*, *Socialtjänst* och *samhällsbyggnad*, tagit fram egna nyckeltal med fastställda målvärden i syfte att kunna mäta sektorns måluppfyllelse avseende de kommunövergripande målen.

Sektor	Antal nyckeltal
Utveckling och förvaltning	5
Barn och utbildning	8 förskola och grundskola 4 gymnasieskola
Socialtjänst	14
Samhällsbyggnad	9

Verksamhetsstyrning – uppföljning

Delårsrapport

Vid delårsrapport per augusti följde kommunen upp de kommunövergripande målen genom att ange prognosen för indikatorerna.

Avseende mål 1, *En kostnadseffektiv kommun*, konstaterades det att man hade gjort en del avsteg från de satta fokusområdena. Men man bedömde ändå att målet skulle vara delvis uppfyllt vid årets slut, trots att indikatorerna visade en försämring mot föregående år.

Avseende mål 2 och 3 upptäckte vi vid granskning av delårsrapporten att indikatorerna för mål 2 hade lagts under mål 3 och att indikatorerna för mål 3 hade lagts under mål 2.

Det framgår i delårsrapporten att fler än hälften av indikatorerna för mål 3, *En trygg och tilltalande kommun*, saknade data och att det därför inte var möjligt att sätta prognoser för samtliga indikatorer. Inga av indikatorerna för mål 3 bedömdes som förbättrade.

För mål 2, *En kommun att utvecklas i*, saknades det data till två av indikatorerna och enbart tre av indikatorerna bedömdes som förbättrade gentemot föregående års utfall.

Vidare redogörs det i delårsrapporten för hur man arbetade för att uppnå målen.

Avseende sektorernas nyckeltal följde samtliga sektorer upp sina respektive nyckeltal vid delåret och inga omfattande avvikelser rapporterades.

Enbart Utveckling och förvaltning gav en kommentar till utfallet av sektorns nyckeltal vid delåret. Resterande sektorer lämnade inga kommentarer avseende sina respektive nyckeltal.

Årsredovisning

I kommunens årsredovisning bedöms de tre målen som delvis uppfyllda. Det framgår i årsredovisningen att flera av siffrorna för indikatorerna inte varit färdiga i tid för årsbokslutet. Resultatet av de sektorsövergripande arbetet presenteras därför i löpnade text utifrån fokusområdena.

Avseende sektorernas nyckeltal redogörs det i årsredovisningen för utfallen till samtliga av nyckeltalen. Det ges inga kommentarer till nyckeltalens utfall.

Verksamhetsstyrning – dialog och bedömning

Dialogmöte

Vid dialog med planeringsutskottet framhåller utskottets ledamöter att kommunen under året har sett över målarbetet och strukturen. Tidigare fanns många mål och de förtroendevalda "petade" i verksamhetsnivån och det upplevdes svårt att få ett helhetsgrepp.

Utskottets ledamöter anser att de får tydlig uppföljning av både verksamhet och ekonomi vid delårsrapport och årsredovisning.

Bedömning:

I och med att samtliga delar av kommunen enbart utgår från de kommunövergripande målen är vår bedömning att styrelsen har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag. De kommunala målen har följts upp under året genom delårsrapporten och genom årsredovisningen och bedöms vid årsbokslutet som delvis uppfyllda.

Vi konstaterar dock genom granskning av delårsrapporten att det har funnits flera brister i uppföljningen av målen avseende målens indikatorer. Samt att indikatorerna inte har använts vid uppföljningen av måluppfyllelsen vid helåret.

Vi bedömer att kommunen bör förtydliga kopplingen mellan övergripande mål, fokusområden och indikatorer samt tydligare beskriva hur måluppfyllnaden bedömts i årsredovisningen.

Ekonomistyrning

Ekonomistyrning – Politisk verksamhet

Ekonomistyrning och uppföljning

Budget för 2023 antagen	2022-10-25
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Inga åtgärder är planerade vid delårsrapporten

Prognos helår	Resultat helår
- 138 tkr	+ 432 tkr

Generella iakttagelser:

I kommunens budget för 2023 framgår det att den politiska verksamheten tilldelats en budget om 6 172 tkr till 2023. Enligt kommunen innebär den politiska verksamhetens budget för 2023 en viss höjning av budgetramen för att täcka sina kostnadsökningar som ej täcks av den generella ramjusteringen.

Budgetuppföljning sker vid sex tillfällen varje år i kommunstyrelsen.

Av protokoll framgår det att kommunstyrelsen har följt upp det ekonomiska läget och utfallet samt prognostiserat för året vid ekonomi- och verksamhetsuppföljning per mars, april och juni.

Vid delårsrapporten prognosticerades ett underskott om 138 tkr, vilket förklaras med en negativ prognos för den gemensamma överförmyndarnämnden.

I årsredovisningen framgår det att politisk verksamhet redovisar ett utfall om 5 740 tkr vid årets slut, vilket innebär en positiv avvikelse om 432 tkr.

Bedömning:

Vi kan genom granskningen konstatera att styrelsen har följt upp det ekonomiska resultatet vid flera tillfällen under året samt att verksamheten har bedrivits inom de ekonomiska budgetramarna.

Vår bedömning är därför att styrelsen har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställt sätt.

Ekonomistyrning - Utveckling och förvaltning

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2023 antagen	2022-10-25
Sektorn följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Sektorn får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Sektorn beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Inga beslut om åtgärder

Prognos helår	Resultat helår
+ 678 tkr	+ 2 609 tkr

Generella iakttagelser:

Utveckling och förvaltning har för 2023 en budget på 53 947 tkr och har budgeterat för att sektorns kostnader för året kommer att uppgå till 58 061 tkr och intäkterna till 4 114 tkr.

Vid delårsrapport per augusti uppgick utveckling och förvaltnings kostnader till 37 711 tkr och intäkterna till 5 778 tkr.

Sektorn redogör i delårsrapporten inte för några åtgärder vid avvikelser då den bedömde att utveckling och förvaltning skulle komma att hålla budget.

Sektorn prognostiserade vid delåret för ett resultat om 53 269 tkr. Det prognostiserade resultatet skulle innebära en positiv budgetavvikelse om + 678 tkr.

I årsredovisningen framgår det att utveckling och förvaltning redovisar ett resultat om 51 338 tkr vid årets slut, vilket innebär en positiv budgetavvikelse om +2 609 tkr.

Bedömning:

Vi kan genom granskningen konstatera att styrelsen har följt upp det ekonomiska resultatet vid flera tillfällen under året samt att verksamheten har bedrivits inom de ekonomiska budgetramarna.

Vår bedömning är därför att styrelsen har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställt sätt.

Ekonomistyrning - Barn och utbildning

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2023 antagen	2022-10-25
Sektorn följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Sektorn får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Sektorn beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Ja

Prognos helår	Resultat helår
-7 816 tkr	- 8 654 tkr

Generella iakttagelser:

Barn och utbildning har för 2023 en budget på 230 008 tkr och har budgeterat för att sektorns kostnader för året kommer att uppgå till 245 569 tkr och intäkterna till 15 561 tkr.

I verksamhetsplanen framgår det att sektorn har vidtagit ett antal besparingsåtgärder för att kunna inrymma verksamheten totalt inom tilldelad ram.

Sektorn prognosticerade vid den sista augusti ett resultatet som skulle innebära en negativ budgetavvikelse om -7 816 tkr.

Sektorn redogör i delårsrapporten för ett flertal avvikelserförklaringar samt åtgärder som har genomförts under sommaren för att minska underskottet:

- Nedläggning av en avdelning på förskolan Backvägen.
- Minskning av sex stycken lärartjänster på Jätttestenskolan från och med höstterminen augusti.

I årsredovisningen framgår det att sektorn redovisar en negativ budgetavvikelse om -8 654 tkr. I årsredovisningen anges att det främsta skälet är ökade kostnader för interkommunala ersättningar för elever som valt att läsa vid annan skola än kommunens egna.

Bedömning:

Vi konstaterar att barn och utbildning redovisar ett omfattande underskott vid bokslutet 2023, men bedömer trots det att en tillräcklig uppföljning och rapportering har säkerställts samt att åtgärder har vidtagits tidigare under året för att hantera den prognostiserade budgetavvikelsen. Vi bedömer dock att tillräckliga åtgärder inte vidtagits för att nå en budget i balans under året.

Ekonomistyrning - Socialtjänst

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2023 antagen	2022-10-25
Sektorn följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Sektorn får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Sektorn beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Ja

Prognos helår	Resultat helår
+ 16 tkr	- 534 tkr

Generella iakttagelser:

Socialtjänst har för 2023 en budget på 263 906 tkr och har budgeterat för att sektorns kostnader för året kommer att uppgå till 318 268 tkr och intäkterna till 54 362 tkr.

Vid delårsrapport per augusti prognosticerade socialtjänsten ett överskott på 16 tkr.

I delårsrapporten redogör sektorn för avvikelseförklaringar samt åtgärder vid avvikelser inom sektorns övergripande socialtjänst, inom omsorg om äldre och inom omsorg om individ och familj. Avvikelseförklaringarna är främst ökade personalkostnader till följd av vakanser samt placeringar inom institutionsvård och familjehemsvård. Sektorn redogör vidare för att den inom omsorgen om äldre jobbar med digitala lösningar och avser att intensifiera det arbetet samt att den inom omsorgen om individ och familj bland annat arbetar med att avsluta placeringar där det är möjligt och bedriver ett samarbete mellan omsorgen om individ och familj och skolan/förskolan för att kunna arbeta med mer förebyggande åtgärder.

I årsredovisningen framgår att sektorn redovisar ett underskott på 0,53 mkr. IFO har ett underskott om 5,5 mkr. Den största orsaken anges vara ökade kostnader för familjehemspaceringar. Även institutionsvård för vuxna har överskridit budget. Omsorg om äldre har förväntade kostnader för viten pga ej verkställda beslut inom säbo för äldre.

Bedömning:

Vi bedömer att styrelsen har säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering avseende sektorns ekonomi och resultat. Vi bedömer dock att tillräckliga åtgärder inte vidtagits för att nå en budget i balans under året.

Ekonomistyrning - Samhällsbyggnad

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2023 antagen	2022-10-25
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Ja

Prognos helår	Resultat helår
+ 580 tkr	+ 694 tkr

Generella iakttagelser:

Samhällsbyggnad har för 2023 en budget på 60 108 och har budgeterat för att sektorns kostnader för året kommer att uppgå till 156 372 tkr och intäkterna till 96 264 tkr. Enligt sektorns verksamhetsplan går den in i 2023 med fortsatt allmän återhållsamhet.

Sektorn bedömde vid den sista augusti att den vid helåret skulle komma att redovisa en positiv budgetavvikelse om +580 tkr. Det framgår i delårsrapporten att periodens avvikelser bland annat berodde på att priser för livsmedel hade ökat och att lokalvårdsenheten hade fått ökade personalkostnader.

Inom kostenheten görs det enligt information i delårsrapporten åtgärder i inköp och planering och inom lokalvårdsenheten tillsätts inte en pensionsavgång. Utöver dessa åtgärder ska det enligt sektorn råda en allmän återhållsamhet för att kunna hålla årets budget.

I årsredovisningen framgår det att sektorn redovisar en positiv budgetavvikelse om + 417 tkr.

Bedömning:

Vi bedömer att styrelsen har säkerställt sektorns verksamhet bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställt sätt.

Vi kan genom granskningen konstatera att styrelsen har följt upp sektorns ekonomiska resultat under året samt att sektorn har arbetat med åtgärder för att kunna hålla en budget i balans.

Ekonomistyrning – uppföljning, dialog och bedömning

Ekonomisk uppföljning

Kommunstyrelsen gjorde i mars 2023 en ekonomi- och verksamhetsuppföljning av kommunens verksamheter. Enligt uppföljningen visade verksamheterna en negativ avvikelse på 8,8 mkr och förvaltningen gavs därför i uppdrag att utreda förslag till åtgärder.

Kommunstyrelsen har även följt upp ekonomi och verksamhet i april. Verksamheterna redovisade även då en omfattande avvikelse och förvaltningen uppdrogs att verkställa beslutade besparingsförslag samt vidta åtgärder för att verksamheterna ska få en budget i balans.

Utöver uppföljning i mars och april sker ekonomisk uppföljning även i juni, i delårsrapport per augusti, i oktober samt vid årsbokslutet.

Kommunen prognosticerade i delårsrapporten för ett totalt överskott om 18,9 mkr. I årsredovisningen framgår att resultatet för året blev 26,7 mkr. Det goda resultatet förklaras främst med att skatteintäkter och generella statsbidrag blivit högre än förväntat, samt att finansförvaltningen haft ett positivt resultat.

Dialogmöte

Vid dialog med planeringsutskottet framhåller ledamöterna att det ekonomiska målet upplevs vara det som verksamheterna har svårast att uppfylla. De upplever dock en ökad medvetenhet på chefsnivå och att det tas större ansvar längre ner i verksamheten. De har diskuterat en grundläggande utbildning i ekonomi för chefer och tjänstemän.

Utskottets ledamöter anser att de får tydlig uppföljning av både verksamhet och ekonomi vid delårsrapport och årsredovisning. Ledamöterna upplever att de får bättre och bättre information om avvikelser från budget och underlag kring åtgärder som planeras.

Budgetprocessen har tidigare varit bristfällig enligt ledamöterna, då man främst räknat upp innevarande budget med en procentsats. Nu sker en bättre analys inför budgetberedningen.

Gällande de aktuella budgetavvikelserna, så kommenterar utskottet att de kommer att få en uppföljning av arbetet med hemmaplanslösningar för barn och unga under 2024, de ser även att ersättningar för familjehem bör ses över så att kommunen inte är mer generös än jämförbara kommuner.

Vidare lyfter ledamöterna att ny skolchef har initierat ett antal förändringar för att se över skolverksamhetens styrning och kostnadsbild.

Ett förändringsarbete inom äldreomsorgen sker även för att säkerställa att biståndsbedömningen inte är för generös. En äldreomsorgschef ska även inrättas.

Ekonomistyrning – uppföljning, dialog och bedömning (forts)

Bedömning

Vår samlade bedömning avseende styrelsens ekonomistyrning är att styrelsen i allt väsentligt har säkerställt att samtliga av sektorernas verksamheter bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställt sätt.

Vi konstaterar att styrelsen har följt upp sektorernas ekonomiska resultat under årets gång samt att det har beslutats om åtgärder inom de verksamheter där det varit nödvändigt för att nå en budget i balans alternativt för att motverka ett allt för omfattande underskott. Vi noterar dock att tillräckliga åtgärder inte vidtagits för att nå en budget i balans under året gällande barn och utbildning och delar av socialtjänsten.

Vi bedömer att kommunstyrelsen bör fastställa åtgärdsplaner för att fortsättningsvis bedriva verksamheten inom den budgetram som fullmäktige har beslutat om.

Internkontroll

Intern kontroll

Intern kontroll	
Internkontrollplan 2023 antagen	2023-03-16
Internkontrollplanen innehåller information om riskvärdering	Ja
Antal kontrollområden 2023	6
Kommunövergripande kontrollområden är inkluderade i internkontrollplanen 2023	Ja
Uppföljning av internkontrollplan 2023 har genomförts	Ja, men framgår först av upprättad kontrollrapport vid årets slut
Uppföljning har skett av samtliga kontrollområden 2023	Ja

Generella iakttagelser:

Vi har för denna granskning mottagit en kontrollplan med tillhörande riskanalys. I korrespondens med kommunens ekonomichef framkom det att kontrollplanen är gemensam för hela kommunen.

I kontrollplanen redogörs det för kontrollområde, kontrollmoment, ansvarig, tiden när kontrollen ska ske, kontrollmetodik, datum för rapportering till chef samt riskbedömning.

Den angivna kontrollfrekvensen varierar mellan att vara en gång under året och vara varje kvartal till att ske fortlöpande under året.

För det identifierade kontrollområdet *löneskuld* framgår det inte på ett lika tydligt sätt som för de resterande områdena, vilken risk kommunen ser med området. Kontrollområdet beskrivs enbart som *löneskuld*, kontrollmomentet är *stickprov* och kontrollmetodiken är *rapport från lönehandläggare till HR-chef*. Någon ytterligare information som indikerar på risken inom området framgår inte.

Vi har noterat att området IT och informationssäkerhet sticker ut från resterande områden i internkontrollplanen då bedömningen av riskvärderingen för detta område är högsta möjliga enligt den skala kommunen använder sig av.

Ingen uppföljning av kontrollplanen framgick i kommunens delårsrapport per augusti.

I upprättad kontrollrapport vid årets slut redogörs det för resultatet av utförda kontroller. Det är i några fall svårt att utläsa huruvida utförda kontroller påvisat avvikelser eller inte, men det redogörs i kontrollrapporten för åtgärder kopplat till varje enskilt kontrollområde.

Intern kontroll – dialog och bedömning

Dialogmöte

Vid dialog med planeringsutskottet framhåller ledamöterna att från och med 2023 fick utskottet en lista på identifierade risker från verksamheterna. Utskottet fick besluta vilka risker som skulle fokuseras på, och det minskar mängden risker som KS följer upp.

Utskottet får uppföljning av kontrollplanen en gång per år.

Gällande risken inom IT- och informationssäkerhet, så kommenterar utskottet att risken inkluderats i planen för att följa hur kommunen ”hänger med” inom detta föränderliga område. Utskottet meddelar att nya styrdokument inom IT-området nyligen har beslutats samt att ny it-chef utsetts. Ambitionen är att integrera it-området mer inom olika verksamheter. Kommunen ser även över ökad samverkan med andra kommuner kring it-säkerhet, då det är sårbart och dyrt att utföra allt själva.

Övriga risker som utskottet lyfte vid dialogmötet med revisorerna var:

- Ekonomiska läget; risk för prisökningar och minskade skatteintäkter vilket kan leda till varsel. Behöver ha beredskap för sämre tider och vara restriktiv med exempelvis anställningar.
- Kompetensförsörjning; ser ett behov av att samverka med andra kommuner kring exempelvis kompetens inom VA och samhällsbyggnad. Även barnhandläggare upplevs svårt att rekrytera.

Bedömning:

Vår övergripande bedömning är att styrelsen har skapat förutsättningar att bedriva interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt.

Vi noterar dock att det inte görs några dokumenterade kontroller förrän vid kontrollrapportens upprättande vid årets slut. Resultatet av de kontroller som sker flera gånger under året presenteras därför inte för förrän vid årets slut.

Vi rekommenderar därför styrelsen att rapportera uppföljning av utförda kontroller vid ytterligare ett tillfälle innan upprättandet av kontrollrapporten, exempelvis i samband med delårsrapporten.

6. Samlad bedömning och rekommendationer

Samlad bedömning och rekommendationer

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig ledning, styrning, uppföljning och kontroll av verksamheterna.

Kommunstyrelsen har säkerställt att verksamheterna bedrivs i enlighet med upprättade mål och givna ekonomiska ramar samt att det har funnits förutsättningar för att bedriva intern kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer att styrelsen har följt upp sektorernas ekonomiska resultat under årets gång samt att det har beslutats om åtgärder inom de verksamheter där det varit nödvändigt för att nå en budget i balans alternativt för att motverka ett allt för omfattande underskott. Vi noterar dock att tillräckliga åtgärder inte vidtagits för att nå en budget i balans under året gällande barn och utbildning och delar av socialtjänsten.

Vi bedömer vidare att det funnits brister i kommunstyrelsens uppföljning av måluppfyllelse avseende målens indikatorer samt kopplingen mellan mål, fokusområden, indikatorer och nyckeltal.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Förtydliga kopplingen mellan övergripande mål, fokusområden och indikatorer samt tydligare beskriva hur måluppfyllnaden bedömts i årsredovisningen.
- Rapportera uppföljning av utförda internkontroller vid ytterligare ett tillfälle innan upprättandet av kontrollrapporten exempelvis i samband med delårsrapporten.

7. Bilagor

Bilaga A: Sammanställning av material

Nämnd / styrelse	Dokument	Framtaget, ja / nej	Antaget / fastställt / instans som fastställt dokumentet
Kommunövergripande	Budget 2023 och plan 2024-2025	Ja	2022-10-25
Kommunövergripande	Risk- och väsentlighetsanalys	Ja	2023-03-16
Kommunövergripande	Internkontrollplan	Ja	2023-03-16

Bilaga B: Nyckeltal Utveckling och förvaltning

Utveckling och förvaltning

Nyckeltal	Prognos 2022	Budget 2023
Sjukfrånvaro i kommunen (%)	7,00	7,30
Antal företagsbesök	60	60
Antal livsmedelsinspektioner	59	80
Antal planerade tillsynstillfällen enligt miljöbalken	28	28
Antal ansökningar om bygglov och förhandsbesked	70	90

Bilaga C: Nyckeltal Barn och utbildning

Förskola och grundskola

Nyckeltal	Prognos 2022	Budget 2023
Förskola barn per avdelning maj (medel)	16	17
Förskola andel tjänstgörande pedagoger med högskoleexamen	64	55
Förskola kostnad kr/inskrivet barn	117 9000	Beslut 22 dec
Förskola marknadsandel	87%	87%
Grundskola meritvärde åk 9 (läsår 19/20–20/21)	208	203
Grundskola NPF-klassrum	15	17
Grundskolan medelkostnad elev	91 584	Beslut dec 22
Grundskola marknadsandel	81%	80%

Bilaga C: Nyckeltal Barn och utbildning (forts)

Gymnasieskola och vuxenutbildning

Nyckeltal	Prognos 2022	Budget 2023
Gymnasiet inskrivna elever	279	296
Gymnasiet varav inskrivna asylsökande	1	2
Vuxenutbildning registrerade elever	140	120
SFI-registrerade elever	90	45

Bilaga D: Nyckeltal Socialtjänst

Socialtjänst

Nyckeltal	Prognos 2022	Budget 2023
Antal hemtjänsttimmar planerad tid (SoL+HSL)	43 041	48 121
Antal hemtjänsttimmar utförd tid (SoL+HSL)	37 241	40 622
Antal personaltimmar inom hemtjänsten	106 263	112 854
Andel heltidsanställda inom omsorgen om äldre	0,34	0,35
Antal familjehemsplacerade barn och unga (konsulentstöd)	8	8
Antal familjehemsplacerade barn och unga (privata)	21	21
Antal dygn institutionsplacerade barn och unga	850	2 395
Antal dygn institutionsplacerade vuxna	1 441	1 441
Beviljade timmar personlig assistans enligt LSS	14 628	10 969
Antalet beslut på DV (daglig verksamhet) enligt LSS per personal	6,6	5,8
Beviljade boendedygn korttidsvistelse LSS	220	220
Individuellt biståndsbedömda öppna insatser (SoL) för barn och unga 0–18 år	160	160
Antal personer som får boendestöd (SoL) inom omsorg om individ och familj	33	33
Antal boendedygn på Hotellgatans öppenvårdsmottagning	1 460	1 460

Bilaga E: Nyckeltal Samhällsbyggnad

Samhällsbyggnad

Nyckeltal	Prognos 2022	Budget 2023
Antal utlån, samtliga media, bibliotek	60 500	61 000
Antal betalda besök på bad och sport	33 000	33 000
Antal besök på fritidsgården	4 200	4 200
Antal lunchportioner per dag	1 500	1 300
Antal specialkost per dag	85	150
Antal städtimmar per månad	2 750	2 700
Kostnad för skadegörelse i tkr	100	100
Egenproducerad elenergi, Mwh	50	80
Hushållsavfall till förbränning, kg per invånare	255	255

[kpmg.se](https://www.kpmg.se)

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2023 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

The KPMG name and logo are trademarks used under license by the independent member firms of the KPMG global organization.

Document Classification: KPMG Public